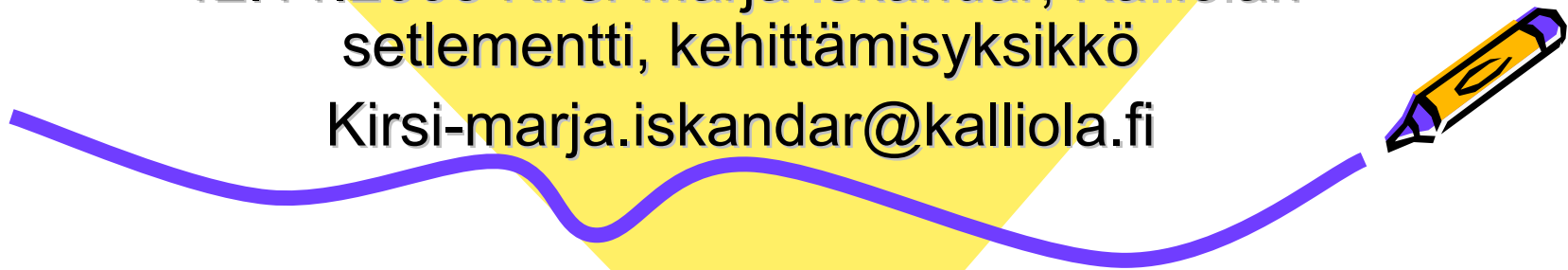

TOIMIVA LAPSI&PERHE

Perheiden kansa työskentely - mahdollisuus
tukea pärjäävyyttä.

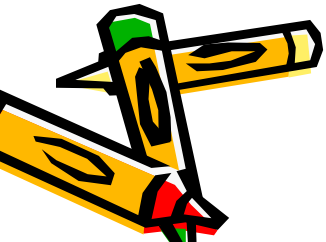
12.11.2008 Kirsi-Marja Iskandar, Kalliolan
setlementti, kehittämissyksikkö

Kirsi-marja.iskandar@kalliola.fi

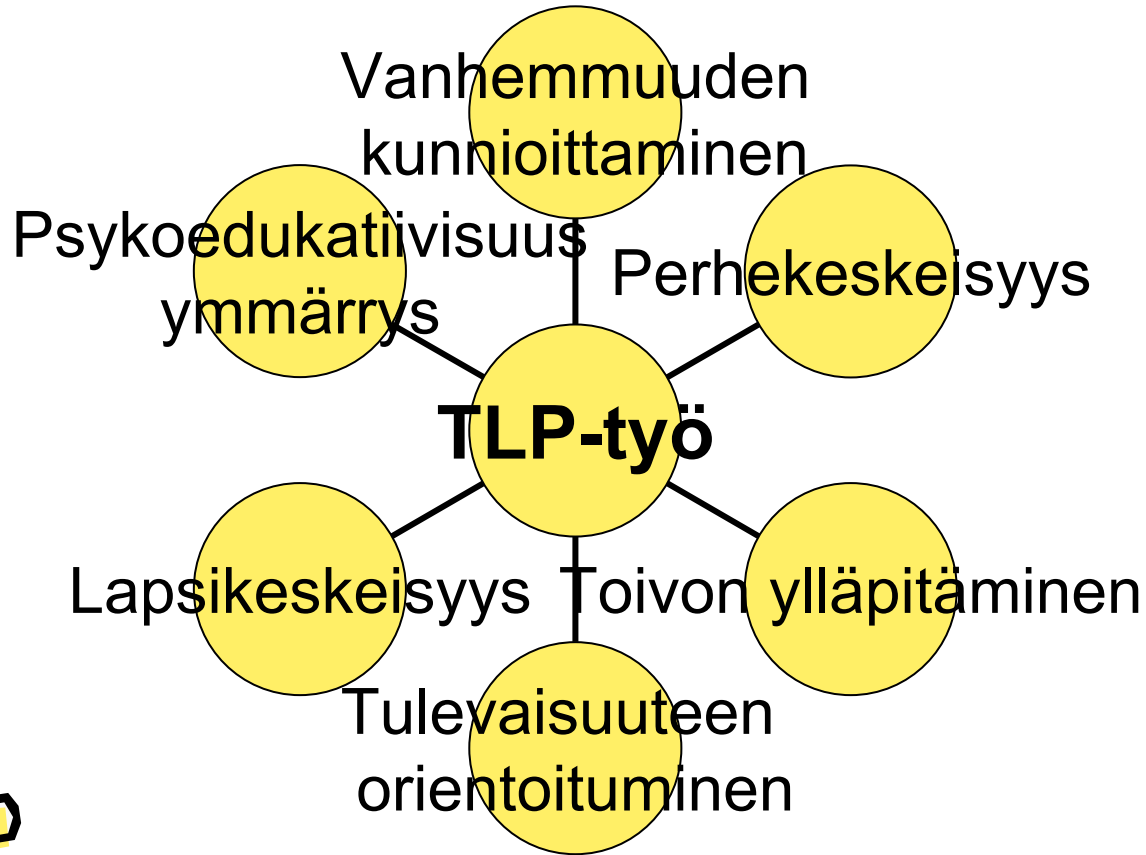

Mistä Toimiva Lapsi&Perhe - menetelmät ovat peräisin?

- Perheintervention on kehittänyt professori William Beardslee työryhmänsä kanssa Harvardin yliopistossa.
- Stakesin Lastenpsykiatri Tytti Solantaus oli tutustumassa Beardsleen työhön 90-luvun puolivälissä.
- Suomessa alkoi Stakesissa ”Toimiva lapsi & perhe” hanke vuonna 2001.

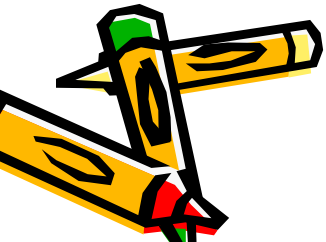

TAUSTAPERIAATTEET

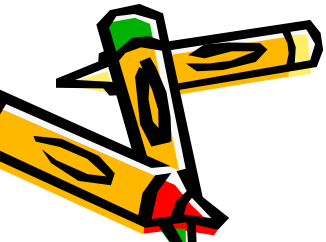
TOIMIVA LAPSI&PERHE -MENETELMÄT

- Beardsleen perheinterventio
- Lapset puheeksi -menetelmä
- Lapsi&perheneuvonpito

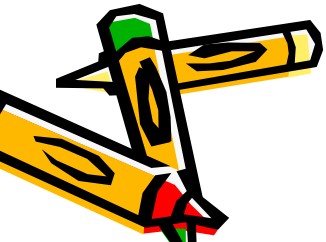
TYÖMENETELMÄT

- Eivät ole lapsen tai vanhemman hoitoa
- Ovat lapsen kehitystä ja kasvua tukevia sekä häiriöitä ehkäiseviä
- Toteutetaan siinä palvelujärjestelmän osassa, jossa se on luontevinta:
perusterveydenhuolto, lastensuojelu, koulu, päiväkotii, perheneuvola, lasten tai aikuisten psykiatrisen hoidon yksikkö, A-klinikka jne.

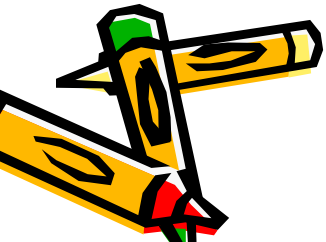
BEARDSLEEN PERHEINTERVENTIO

- Prosessityöskentelyä perheen kanssa
- Auttaa vanhempia auttamaan omia lapsiaan
- Avaa perheen keskustelua vanhemman sairaudesta, häiriöstä tai pulmasta
- Helpottaa ja lisää perheenjäsenten välistä vuorovaikutusta
- Vahvistaa ja lisää lasta suojaavia tekijöitä

PERHEINTERVENTION KULKU

- Vanhempien tapaamiset (2 istuntoa)
- Lasten omat tapaamiset (1 istunto/lapsi)
- Perheistunnon valmistelu (1 istunto)
- Perheistunto (1 istunto)
- Seurantaistunto (1 istunto)
- Lisäksi vanhempien kanssa sovitaan harvajaksoinen seuranta n.1-2 x vuodessa
- Intervention periaatteista ja kulusta on manuaali ja ohjeistus kullekin istuntokerralle, vanhemmille on myös opaskirjasia.

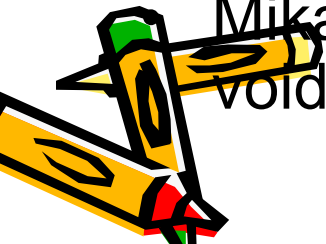
LAPSET PUHEEKSI -MENETELMÄ

- Neuvonnallinen työmalli, jonka tueksi manuaali: voi ladata internetistä www.google.fi, hakusanaksi lapset puheeksi.

Työntekijä keskustelelee vanhemman tai vanhempien kanssa lapsen kokemuksista perheen paineisessa tilanteessa

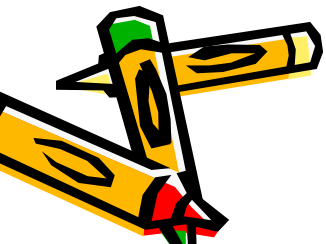
- Keskustellaan perheen lasten vahvuuksista ja haavoittuvuuksista, työntekijä kertoo lapsia suojaavista tekijöistä yleensä ja kartoittaa huolen aiheita.

Mikäli jonkun perheen lapsen osalta syntyy huoli, voidaan toteuttaa lapsi&perheneuvonpito.

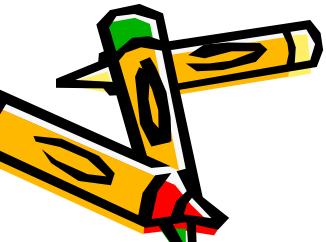
LAPSET PUHEEKSI -MENETELMÄN RAKENNE

- Alustava keskustelu: ehdotetaan keskustelua lapsista ja kerrotaan, mistä kysymys
- 1. keskustelu: lasten kehityksen ja elämäntilanteen kartoittaminen
- 2. keskustelu: vanhemman häiriön/ongelman merkitys perheelle/lapsille
- Mahdollinen neuvonpito, valmistellaan yhdessä vanhempien kanssa

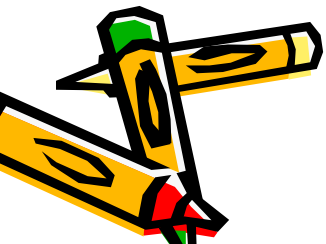
LAPSET PUHEEKSI -MENETELMÄN TARKOITUS

- Tukea vanhemmuutta ja lasten kehitystä
- Arvioida lasten ja perheen tarve muiden palveluiden tukeen
- Arvioida lastensuojelutoimenpiteiden ja/tai muiden sosiaalipalvelujen tarve
- Saattaa lapsi ja perhe mahdollisesti tarvittavien lisäpalvelujen piiriin
- Kaikki tehdään yhdessä vanhemman/vanhempien kanssa

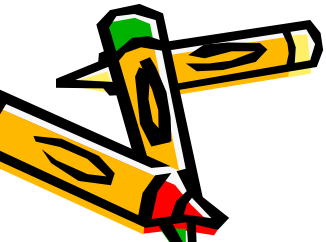
LAPSEN ELÄMÄNTILANTEEN KARTOITUS

- Lisää vanhempien ymmärrystä lapsista
- Pohtia vanhempien kanssa, miksi ja miten voisivat panostaa lapsen vahvuuksiin ja tukeaa em. kohdissa
- Sisältö riippuvainen lapsen iästä ja kehitystasosta
- Perheen jokainen lapsi erikseen

LAPSEN ELÄMÄNTILANTEEN KARTOITUS

- vahvuudet ja haavoittuvuudet
- vanhempien huolet lapsesta ja perheestä
- lapsen mieliala ja käyttäytyminen
- lapsi kotona
- lapsi päivähoidossa, koulussa ja vapaa-aikana

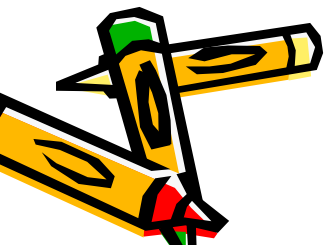
LASTA SUOJAAVAT TEKIJÄT

- Tieto -> ymmärrys – vanhemman oma sekä perheen kesken jaettu
- Perheen sisäinen kommunikaatio ja hyvät suhteet
- Lapsen (ikätasoiset) sosiaaliset suhteet kodin ulkopuolella
- Lapsen harrastukset
- Kiinnittyminen kouluun/päiväkotiin
- Perheen ulkopuolinen, ”luotto” aikuinen

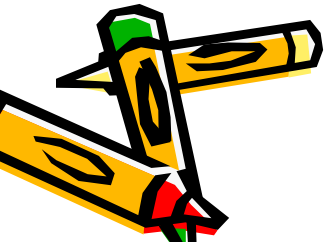
LAPSEN VAHVUUDET (TL&P-menetelmissä)

- Asia, joka toimii normaalisti, vaikka perheessä ongelmia
- Läksyt ja koulunkäynti
- Ystävät ja harrastukset
- Vanhemman sitoutuminen em.

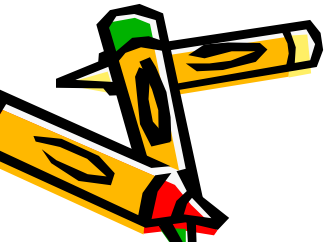
HAAVOITTUVUUDET (TL&P-menetelmissä)

- Asia, josta on huoli tai joka voi myöhemmässä elämän vaiheessa koitua ongelmaksi
- Eristäytyminen, arkuus, vetäytyminen, aggressiivisuus, ylivilkkaus jne.

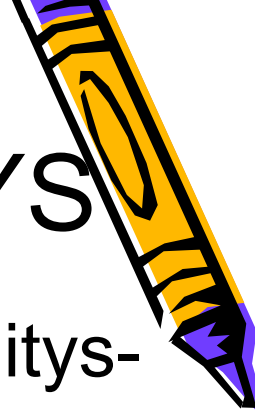
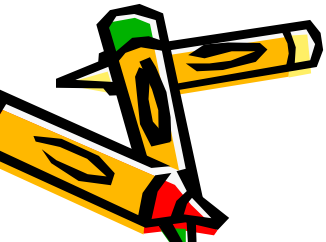
YMMÄRRYKSEN JA KOMMUNIKAATION MERKITYS

- Ongelmista ja vaikeuksista ei tapana puhua lasten kanssa – pelko lasten kuormittamisesta
- Lapset näkevät, kuulevat ja aistivat sekä tekevät tulkintoja niiden perusteella tapahtumista
- Puhumattomuus lisää etäisyyttä ja lasten turvautumista omiin tulkintoihinsa
- Lapsi voi syyllistää itseään vanhemman ongelmista

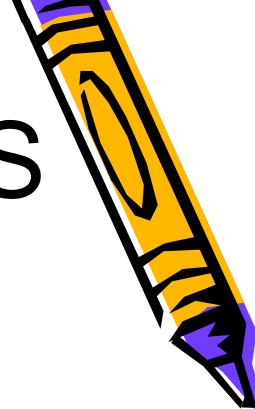
YMMÄRRYKSEN JA KOMMUNIKAATION MERKITYS

- Asiallinen tieto - huom! Lapsen ikä- ja kehitystaso: mitä ja miten puhutaan
- Ymmärrys auttaa lasta tulkitsemaan oikein vanhemman tilannetta
- Vähentää lapsen syyllisyyttä, huolta jne.
- Lähentää vanhempia ja lasta; perheen yhteinen prosessi
- Antaa luvan kysymyksille ja keskustelulle
- Antaa lapselle mahdollisuuden toimia vastoin vanhemman tahtoa tilanteen niin vaatiessa

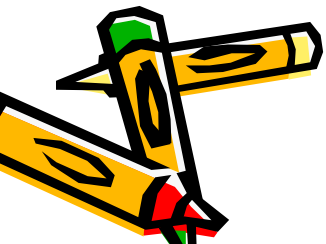
TYÖNTEKIJÄ JA YMMÄRRYS

- Omat tunnereaktiot + huoli lapsista: halu opettaa, ohjenta, kontrolloida, moralisoida, suojella, pelastaa jne.: vanhempain näkeminen vastapuolena -> ei yhteistyötä
- Sekä vanhemman että lapsen vaikeuksien näkeminen ja kuuleminen, empatian osoittaminen
- Vanhemman kunnioittaminen ja avoimuus: kun työntekijä ei ymmärrä, on syytä kysyä

LISÄAVUN JÄRJESTÄMINEN

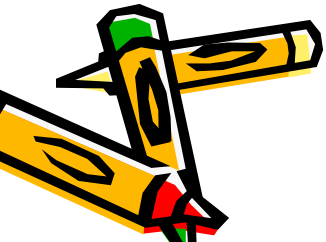
- Lapsi&perheneuvonpito: jos syntyy huoli jostakin perheenjäsenestä, voidaan kutsua koolle verkosto, josta perhe koee olevan itselleen apua. Verkostotapaaminen suunnitellaan aina etukäteen yhdessä vanhempien kanssa ennen koolle kutsumista.
- Tietoa hoitopaikoista sekä palveluista ja miten niihin saa tarvittaessa yhteyttä

LASTEN POHDINTOJA TYÖSKENTELYN VARRELTA

- Mitä se alkoholismi on?
- Tuleeko minustakin alkoholisti?
- Mistä humaläsairaus tulee? Tuleeko minullekin humaläsairaus?
- Kenelle voisi puhua?
- Miksi ne huutaa ja riitelee?
- Juoko isä olutta tai siideriä, tai alkaako kohta uudelleen juoda?
- Voiko luottaa?
- Mikä se ryhmä (AA) on? Mitä siellä tehdään?
- Miksi sä sinne (AA) meet?

Lasten suora palaute tapaamisissa on ollut myönteistä. Kaikki lapset kokeneet tapaamiset hyvinä ja suosittelevat, että kaikkia perheen lapsia tavattaisiin. Yleistä ollut lasten huoli toisesta perheenjäsenestä esim. nuoremasta sisaruksesta.

YLEISIMMÄT MAININNAT VANHEMPIEN PALAUTTEISSA

- Huolet helpottivat melko paljon työskentelyn seurauksena
- Luottamus omaan vanhemmuuteen lisääntyi
- Hyväksyn itseni hieman paremmin
- Tunne omasta riittävydestä lisääntyi
- Työmalli vähensi häpeää ja syyllisyyttä
- Työskentely vaikutti omaan vointiin myönteisesti
- Työskentely oli hyödyllistä
- Luottamus perheen tulevaisuuteen lisääntyi
- Lasten tapaaminen työskentelyn aikana tärkeää

POHDITTAVAKSI

- Oma työote – miten menetelmä palvelee ja on sovellettavissa
- Sovellukset päihde- ja mielenterveysongelmien lisäksi myös muihin perheen pulmiin, jotka vaikuttavat lapsiin/nuoriin.

